

F. t. l. vedr. folkeskolen

- At der reelt er meget få kommuner, der arbejder aktivt på at påvirke fordelingen af tosprogede elever, og som samtidig angiver, at de mangler relevante redskaber hertil, herunder screeningsmaterialer til brug for vurderingen af tosprogede elevers sproglige behov ved optagelsen i skolen. En del af kommunerne antages ikke på nuværende tidspunkt til fulde at anvende de rådighed stående redskaber.
- At nogle kommuner har nedsat klassekvotienten for ikke at tiltrække elever, mens andre kommuner har sat klassekvotienten op (hvilket dog ofte begrundes med tilpasninger som følge af kommunesammenlægninger).
- At der kun er en svag stigning af elever, der krydser kommunegrænserne (hvilket dog kan hænge sammen med kommunesammenlægningerne).
- At de mellemkommunale refusioner ikke volder de store problemer.

Før lovændringen om mere frit skolevalg blev frit skolevalg i mange kommuner primært reguleret ved, at skolelederen var bemyndiget til at afslå at optage en bestemt elev fra et andet distrikt eller kommune på skolen af faglige eller pædagogiske grunde, selvom der var plads på den ønskede skole. Denne adgang blev brugt til at afvise elever, hvis der var pædagogiske årsager til, at det ville give problemer at optage eleven i den pågældende klasse. Ophævelsen af skolelederens bemyndigelse til at afvise elever, der søger optagelse via det frie skolevalg, er det element i lovændringen, der har haft de mest vidtrækkende virkninger. Evalueringen viser, at det tidligere især var relativt ressourcetsvage elever og tosprogede elever, der blev afvist af skolelederne, hvorfor det primært er disse grupper, der har fået mere frit skolevalg med lovændringen.

Afskaffelsen af skolelederens adgang til at give afslag har imidlertid også haft to uønskede negative effekter. For det første kan skolelederne ikke længere medvirke til at forebygge fænomenet skolezapping, dvs. elever med flere skoleskift bag sig. Det fremgår af evalueringen, at skolezapping ikke er et udbredt problem, men problemet synes dog at være svagt stigende. For det andet kan skolelederne ikke længere beskytte særligt sårbare klasser.

Som anført har evalueringen tillige omfattet en foreløbig vurdering af effekterne i forhold til ændret elevsammensætning som følge af lov nr. 594 af 24. juni 2005 om ændring af lov om folkeskolen (Styret undervisning i dansk som andetsprog, herunder ved udvidet adgang til at henvise tosprogede elever til andre skoler end distriktsskolen). Som et særligt initiativ i tilslutning hertil er der indsamlet erfaringer fra skoler

med tosprogede elever, der har gode resultater, og der er iværksat en indsats for at udbrede kendskabet til sådanne skoler, og den praksis de udøver. Som led i regeringens strategi mod ghettoisering viser en kortlægning i 2007, hvordan skoler bedst integrerer tosprogede elever. Arbejdet med at udbrede viden om skoler med god praksis foregår i regi af projektet *Dette virker på vores skole*. Formålet med projektet er erfaringsindsamling, udviklingsarbejde og formidling af gode erfaringer med undervisning og integration af tosprogede elever i folkeskolen.

De samlede erfaringer fra *Dette virker på vores skole* viser, at der fortsat er behov for at udvikle kvaliteten i undervisningen over for tosprogede elever. Indsatsen er stadig meget svingende. Nøgleordene er en tidlig indsats, forankret hos både den kommunale forvaltning og den enkelte skoleleder. En sådan forankring giver et vellykket afsæt for at prioritere kompetenceudvikling af lærere i dansk som andetsprog og sikre, at undervisning i sprog og fag afvikles i tæt samspil. Denne forankring er også nødvendig for at modvirke segregeringstendenserne. Her viser erfaringerne således, at det er meget vanskeligt at påvirke elevsammensætningen. Også i forhold til elevsammensætningen er en tidlig – og prioriteret – indsats nøgleord.

Både *Dette virker på vores skole* og evalueringen af det frie skolevalg viser, at der reelt er meget få kommuner, der arbejder aktivt på at påvirke fordelingen af tosprogede elever, og som samtidig angiver, at de mangler de relevante redskaber hertil, herunder screeningsmateriale til brug for vurderingen af tosprogede elevers sproglige behov ved optagelsen i skolen. En del af kommunerne antages ikke på nuværende tidspunkt til fulde at anvende de til rådighed stående redskaber. Hertil kommer, at mange kommuner spiller en for tilbagetrukket rolle i forbindelse med mange tosprogede. Skolerne har brug for øget støtte fra forvaltningen til større forandringsprojekter.

Projektet er offentliggjort på internetportalen www.dettevirker.dk. Som opfølgning på projektet er planlagt en række formidlingsaktiviteter. I forbindelse med disse vil der også være en informationsvirksomhed i forhold til kommunerne med henblik på at opfordre dem til at anvende de redskaber, som står til rådighed. Projektets konklusioner, som blev præsenteret på en afslutningskonference den 30. oktober 2007, er endvidere blevet suppleret gennem offentliggørelsen af Danmarks Evalueringsinstituts evaluering af undervisningen i dansk som andetsprog, der blev offentliggjort den 31. oktober 2007, samt PISA København 2008, der blev offentliggjort januar 2008.